

Sensibiliseringscampagne 'Hier trek ik de lijn!'

VIVA-SVV en zij-kant geven werknemers en werkgevers tips bij ongewenst seksueel gedrag door derden op het werk.

Een campagne van VIVA-SVV en zij-kant

Ongewenst seksueel gedrag op het werk door derden (klanten, patiënten, leveranciers, burgers enz.) komt vaker voor dan gedacht. 10% van alle werknemers kreeg er ooit al mee te maken. Om dit probleem aan te kaarten organiseren VIVA-SVV en zij-kant de campagne 'Hier trek ik de lijn!'.

Meer info, hulpadressen, getuigenissen en tips rond ongewenst seksueel gedrag op het werk, vind je op: www.horenzienenpraten.be

Partner van **Socialistische Mutualiteiten**
V.V. Karin Van Meersvelde, Sint-Jansstraat 32-38, 3000 Brussel
V.V. Vera Claeys, Graanmarkt 105 bus 43, 1000 Brussel. Niet op de openbare weg gooien.

Persbericht: Hier trek ik de lijn!

10% van alle werknemers werd ooit het slachtoffer van ongewenst seksueel gedrag door derden op het werk. Vrouwenorganisaties VIVA-SVV en zij-kant lanceren daarom op 16 oktober 2014 de campagne 'Hier trek ik de lijn!'. Deze campagne wil werknemers en werkgevers tips geven bij ongewenst seksueel gedrag door derden op het werk.

De campagne wordt gelanceerd in Brussel op 16 oktober 2014 met de studienamiddag 'Psychosociale risico's op het werk: geweld door derden'. Tijdens dit studiemoment brengen VIVA-SVV en zij-kant experts en ondernemingen samen die ervaring hebben in de thematiek van geweld door derden op het werk. ISW Limits informeert de aanwezige bedrijven over de nieuwe wet rond psychosociale risico's op het werk, die op 1 september 2014 van kracht werd. Ook geeft ze werkgevers tips om de problematiek van ongewenst gedrag door derden aan te pakken. VDAB, KBC en Thuiszorg (Socialistische Mutualiteiten) stellen hun *best practices* voor inzake geweld op het werk. De studienamiddag eindigt met de *kick-off* van de campagne 'Hier trek ik de lijn!' van VIVA-SVV en zij-kant.

Lokale acties

Vanaf 16 oktober 2014 start ook de sensibiliseringscampagne, met lokale acties in alle Vlaamse regio's. De vrouwenorganisaties zullen werknemers van verscheidene bedrijven vragen waar zij de lijn trekken: bij een opmerking over hun mooie benen, de vraag naar hun telefoonnummer voor een afspraakje, of een hand op hun billen? Op een grote meetlat kunnen de werknemers aangeven waar zij hun persoonlijke lijn trekken. VIVA-SVV en zij-kant geven werknemers tips om te reageren op deze vorm van geweld.

Website informeert

Werknemers die het slachtoffer worden van seksueel geweld op het werk, kunnen terecht op de campagnewebsite www.horenzienenpraten.be voor hulpadressen en tips. Speciaal voor de campagne werd de website uitgebreid met getuigenissen van andere werknemers. Ook kunnen bedrijven, aan de hand van enkele *best practices*, een ondersteunend bedrijfsklimaat ontwikkelen zodat seksueel geweld op het werk minder kans krijgt.

Ongewenst seksueel gedrag door derden op het werk

Wat is ongewenst seksueel gedrag?

Definitie

Op 1 september 2014 trad er op initiatief van voormalig minister van Werk Monica De Coninck een **nieuwe wetgeving** in werking over de preventie van psychosociale risico's op het werk. Die wet **definieert** ongewenst seksueel gedrag op het werk als volgt: "elke vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of lichamelijk gedrag met een seksuele connotatie dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van een persoon wordt aangetast of een

bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd.”¹

Soorten

Men onderscheidt **drie soorten** van ongewenst seksueel gedrag: verbaal, non-verbaal en lichamelijk. Ongewenst **verbaal** seksueel gedrag is bijvoorbeeld het maken van seksueel getinte opmerkingen, het sturen van seksuele getinte sms'jes, e-mails of brieven, het stellen van intieme vragen over andermans privéleven of het voorstellen van afspraakjes, gericht op seksueel contact. Ongewenst **niet-verbaal** seksueel gedrag houdt in dat je iemand lang aanstaart, seksueel getinte afbeeldingen toont, of seksueel gerichte gebaren maakt. Ongewenst **fysiek** seksueel gedrag is iemand vastpakken, iemand proberen te kussen, iemand met opzet de doorgang versperren, iemand aanranden of zelfs verkrachten.

Cijfers

Ongewenst seksueel gedrag op het werk komt vaker voor dan gedacht. Dit geweld vindt niet alleen plaats tussen collega's, ook buitenstaanders (klanten, patiënten, burgers, leveranciers ...) maken zich hier schuldig aan. Maar liefst **10% van alle werknemers** werd ooit het slachtoffer van ongewenst seksueel gedrag door derden.

De meeste van deze slachtoffers zijn vrouwen. Veel vrouwen zijn tewerkgesteld in sectoren die veel met ongewenst seksueel gedrag te maken hebben: de handel, zorg, horeca ... Vooral jonge vrouwen, alleenstaande vrouwen en vrouwen met een tijdelijk arbeidscontract lopen kans om slachtoffer te worden van ongewenst seksueel gedrag op het werk.² Volgens het Nederlands Centraal Bureau voor Statistiek hebben vrouwen vaker dan mannen te maken met externe seksuele intimidatie. Uit een Vlaamse studie blijkt dat 15 % van de vrouwen en 7 % van de mannen ooit het slachtoffer zijn geweest van ongewenst seksueel gedrag op het werk.³ Daarom lanceren de vrouwenorganisaties VIVA-SVV en zij-kant de campagne 'Hier trek ik de lijn!'.

Gevolgen

De gevolgen van ongewenst seksueel gedrag kunnen ingrijpend zijn voor werknemers en werkgevers.

Het **slachtoffer** kan negatieve gevolgen ondervinden voor haar/zijn gezondheid, relationele en financiële toestand en beroepsleven. Wat betreft de gevolgen voor de gezondheid, onderscheidt men fysieke gevolgen zoals psychosomatische stress, en psychologische gevolgen zoals verlies van zelfvertrouwen, angstgevoelens ... of zelfs psychologische stoornissen.⁴

---

¹ Nieuwe wetgeving in verband met de preventie van psychosociale risico's op het werk - publicatie in het Belgisch Staatsblad op 28 april 2014 en inwerkingtreding op 1 september 2014 (<http://www.werk.belgie.be/defaultNews.aspx?id=41483>, geraadpleegd op 18.08.2014)

² www.arboportaal.nl, geraadpleegd op 07.04.2014

³ S. Opdebeeck e.a. (KU Leuven, 2002). Mobbing. Pesterijen, ongewenst seksueel gedrag en fysiek geweld op het werk.

⁴ Geweld op het werk, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag. Synthese van het onderzoek over de kenmerken en de gevolgen voor de mannelijke en vrouwelijke werknemers. FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (2003).

Nog los van de impact op de bedrijfscultuur, kunnen **werkgevers** voor hoge kosten komen te staan als gevolg van ziekte en werkverzuim. Ook het nemen van maatregelen voor opvang en nazorg kan tot extra kosten leiden. Voorkomen is dus beter dan genezen.⁵

Tot slot werkt ongewenst seksueel gedrag een verslechtering van het **algemene werkklimaat** in de hand. Het absentieïsme en de demotivatie hebben een weerslag op de werklast van het team en brengen aanzienlijke financiële kosten voor het bedrijf en de maatschappij met zich mee.⁶

Tips voor werknemers

Elk individu bepaalt voor zichzelf wat aanvaardbaar is en wat niet. Stoor jij je niet aan een schunnige opmerking? Geen probleem. Maar als je vindt dat iemand te ver gaat, mag je voor jezelf opkomen. Durf je er niets over te zeggen omdat je collega's het normaal lijken te vinden? Weet dan dat je recht hebt op je eigen waardigheid en op respect. Trek voor jezelf de lijn en reageer als die wordt overschreden.

VIVA-SVV en zij-kant geven werknemers de volgende **tips**.

- Bepaal je grenzen. Waar voel jij je ongemakkelijk bij en waarom?
- Je staat recht in je schoenen, dus stel je zelfverzekerd op. Kijk de persoon die zich ongewenst gedraagt aan, sta rechtop, recht je schouders en spreek luid en duidelijk.
- Gebruik korte zinnen en wees precies. Zeg duidelijk welk gedrag je niet fijn vindt.
- Spreek in de ik-vorm. Val niet de persoon in zijn/haar geheel aan.
- Oefen! Test je reactie op ongewenst seksueel gedrag bij een vriend(in) of neem deel aan een assertiviteitstraining.

Hulp nodig?

Blijft het ongewenst seksueel gedrag aanhouden? Gaat een klant of patiënt echt te ver? Wend je dan tot de vertrouwenspersoon of preventieadviseur psychosociale aspecten op je werk. Je vindt hun gegevens in je arbeidsreglement. Bij hen kan je je hart luchten. Samen met jou zoeken ze naar een oplossing voor jouw situatie. De preventieadviseur neemt jouw verhaal ook mee in de ontwikkeling van het preventiebeleid voor de organisatie. Bij ernstige feiten kan je ook aangifte doen bij de politie.

Getuigenis

Wenst u personen te spreken die willen getuigen over het ongewenst seksueel gedrag op het werk dat hen overkwam, neem dan contact op met de onderstaande coördinatoren.

Studienamiddag 'Psychosociale risico's op het werk: geweld door derden'

Op donderdag 16 oktober 2014 van 14u tot 18u organiseren de vrouwenorganisaties VIVA-SVV en zij-kant de studienamiddag 'Psychosociale risico's op het werk: geweld door derden'.

⁵ www.seksueelmisdrijf.nl, geraadpleegd op 07.04.2014

⁶ Geweld op het werk, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag. Synthese van het onderzoek over de kenmerken en de gevolgen voor de mannelijke en vrouwelijke werknemers. FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (2003).

Doel studienamiddag

Ongeveer de helft van alle werknemers werd ooit met een vorm van fysiek, psychologisch of seksueel geweld geconfronteerd. Niet alleen collega's, maar ook buitenstaanders (klanten, patiënten, burgers, leveranciers ...) maken zich hier schuldig aan. VIVA-SVV en zij-kant willen bedrijven informeren over ongewenst gedrag door derden en hen tips geven om deze problematiek aan te pakken. Deelnemers maken bovendien kennis met de nieuwe wet rond psychosociale risico's op het werk, die op initiatief van voormalig minister van Werk Monica De Coninck op 1 september 2014 van kracht werd.

Doelpubliek

De studienamiddag richt zich tot werkgevers, personeelsverantwoordelijken en preventieadviseurs, maar staat ook open voor het brede publiek.

Programma

14u	Welkom - Inga Verhaert, voorzitter zij-kant
14u15	Presentatie 'Geweld door derden op het werk' - ISW Limits
15u45	Pauze
16u	Voorstelling <i>best practices</i> - VDAB, KBC en Thuiszorg (Socialistische Mutualiteiten)
17u30	Lancering campagne 'Hier trek ik de lijn!' van VIVA-SVV en zij-kant - Karin Jiroflée, voorzitter VIVA-SVV
18u	Einde

Praktisch

Datum donderdag 16 oktober 2014

Uur 14u-18u, onthaal vanaf 13u30

Plaats De Markten, Oude Graanmarkt 5, 1000 Brussel

Als journalist krijgt u **de mogelijkheid om enkele sprekers te interviewen**: Christa Thielen en Tony Dierckx (Thuiszorg), Karin Jiroflée (VIVA-SVV) en Inga Verhaert (zij-kant). Vanaf 13u30 zijn deze personen aanwezig.

Actieplaatsen

Vanaf 16 oktober 2014 start ook de sensibiliseringscampagne 'Hier trek ik de lijn!', met lokale acties in alle Vlaamse regio's. De vrouwenorganisaties VIVA-SVV en zij-kant zullen werknemers van verscheidene bedrijven in Vlaanderen vragen waar zij de lijn trekken: bij een opmerking over hun mooie benen, de vraag naar hun telefoonnummer voor een afspraakje, of een hand op hun billen?

Op een grote meetlat kunnen de werknemers aanduiden waar zij hun persoonlijke lijn trekken. VIVA-SVV en zij-kant geven werknemers tips om te reageren op deze vorm van geweld.

De sensibiliseringscampagne zal te zien zijn op de volgende actieplaatsen. Voor meer informatie en updates, surf naar www.horenzienenpraten.be.

- **Brussel**
  - donderdag 27 november 2014 (7u30-9u30): station Brussel-Centraal, Europakruispunt 4, 1000 Brussel
- **Vlaams-Brabant**
  - dinsdag 21 oktober 2014 (10u-13u): Syntra Leuven, Geldenaaksebaan 327, 3001 Leuven
- **West-Vlaanderen**
  - donderdag 13 november 2014 (17u30-18u30): Syntra West, campus Kortrijk, Doorniksesteenweg 220a, 8500 Kortrijk
  - dinsdag 25 november 2014 (12u-14u30): Bond Moyson Duneroze, Koninklijke Baan 90, 8420 Wenduine
- **Oost-Vlaanderen**
  - vrijdag 7 november 2014 (10u-10u15 en 11u55-13u): VIP school (Verkoop, Informatieverwerking en Personenzorg), Martelaarslaan 13, 9000 Gent
  - vrijdag 7 november 2014 (15u-17u): UZ Gent, gebouw K12, De Pintelaan 185, 9000 Gent
  - vrijdag 14 november 2014 (12u20-13u20): Instituut Stella Matutina, Groenstraat 15, 9660 Brakel (Michelbeke)
  - woensdag 19 november (12u-12u45): Syntra Midden-Vlaanderen, campus Gent, Autoweg-Zuid 3 - 9051 Gent
- **Antwerpen**
  - dinsdag 18 november 2014 (9u30-17u30): Shopping Stadsfeestzaal, Meir 78 / Hopland 31, 2000 Antwerpen
  - woensdag 26 november 2014 (8u-10u): VIVIUM Antwerpen, Desguinlei 92, 2018 Antwerpen
- **Limburg**
  - maandag 24 november 2014 (18u-18u45): Syntra Limburg, campus Genk, Kerkstraat 1, 3600 Genk

10 jaar campagnes tegen (partner)geweld

‘Hier trek ik de lijn!’ is de tiende campagne van VIVA-SVV en zij-kant tegen (partner)geweld. De twee vrouwenorganisaties voeren sinds 2005 jaarlijks een sensibiliseringscampagne tegen (partner)geweld, omdat zij vinden dat geweld op vrouwen niet mag worden getolereerd. De campagnes hebben als doel:

- mensen bewust te maken over het thema;
- het taboe te doorbreken door (partner)geweld bespreekbaar te maken;
- zowel slachtoffers, daders als andere betrokkenen door te verwijzen naar hulpadressen.

Praktische informatie

zij-kant, de progressieve vrouwenbeweging
Grasmarkt 105, bus 43
1000 Brussel
www.zij-kant.be

VIVA-SVV vzw, socialistische vrouwenvereniging
Sint-Jansstraat 32-38
1000 Brussel
www.viva-svv.be

Contactpersonen

Sofie De Neve, stafmedewerker VIVA-SVV en projectcoördinator
Tel: 02 515 04 10 of 0496 73 41 96
E-mail: sofie.deneve@viva-svv.be of info@horenzienenpraten.be

Vera Claes, nationaal secretaris zij-kant en projectcoördinator
Tel: 02 552 02 64 of 0477 65 54 63
E-mail: vera.claes@zij-kant.be of info@horenzienenpraten.be

Karin Jiroflée, voorzitter VIVA-SVV
Tel: 0495 27 71 21

Meer informatie vind je op www.horenzienenpraten.be

Met de steun van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest